

УДК: 331.101.3:615.15

Крутських Т.В., Чегринець А.А., Малініна Н.Г., Бондарєва І.В., Лапікова Є. Г.
Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Аналіз задоволеності роботою фармацевтичних працівників

annachehrynets@gmail.com

У роботі проведено аналіз задоволеності роботою фармацевтичних працівників м. Харкова під час військових дій. Оцінено деякі фактори роботи фахівців та визначено завдання, які виконують фармацевти, що не пов'язані з професійною діяльністю. Задоволеність роботою фармацевтів відіграє важливе значення для аптечних мереж, оскільки цей показник негативно пов'язан з плинністю кадрів. Фахівці з низьким рівнем задоволеності роботою, швидше за все, звільняться зі своїх посад.

Ключові слова: аптека, війна, задоволеність роботою, стрес, фармацевтичний працівник

Постановка проблеми. Фармацевтичні працівники відіграють важливу роль в галузі охорони здоров'я. Проте зростаюче невдоволення роботою серед фармацевтів стає все більш поширеним явищем і може мати серйозні наслідки для фармацевтичного бізнесу та суспільства. Невдоволення роботою є одним з найважливіших факторів, який впливає на зниження продуктивності, змушує фармацевтів змінювати аптечну мережу та навіть спонукає переходити до іншої галузі діяльності [8]. Війна та екстремальні умови праці також негативно впливають на рівень задоволеності роботою фахівців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема задоволеності роботою персоналу присвячена значна кількість наукових праць. Дану проблематику вивчали І. М. Щербакова, Т. П. Гітіс, Т. А. Вежновець, Н. О. Губа, М. А. Ходаковська [1-3, 6, 7]. Питання задоволеності роботою фармацевтичних працівників висвітлено в роботах таких вітчизняних науковців, як Р. В. Сагайдак-Нікітюк, М. Зарічкова [4, 5].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Питання задоволеності роботою фармацевтичних працівників розглянуто досить широко, однак проблему задоволеності роботою фахівців під час військового стану висвітлено недостатньо.

Метою роботи є аналіз задоволеністю роботою фармацевтичних працівників під час військового стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою дослідження задоволеності роботою фармацевтичних працівників проведено анкетування в різних аптечних мережах міста Харків. В дослідженні взяли участь 114 фахівців. На першому етапі дослідження було встановлено соціально-демографічний портрет респондентів (табл. 1).

Таблиця 1

Соціально-демографічний портрет фармацевтичних працівників

Показники	Значення, %	Показники	Значення, %
Стать		Посада	
Жінки	76	Асистент фармацевта	1
Чоловіки	24	Фармацевт	87
Вік		Завідувач	12
Менше 20	2	Стаж роботи	
20-30 років	17	Менше 1 року	29
31-40 років	39	1-5 років	48
41-50 років	36	5-10 років	21
Старше 50 років	5	Більше 10 років	2

Під час анкетування визначено, що 83 % респондентів вже працювали в аптеці, 17 % фахівців стверджують, що не працювали до початку військових дій. Такий розподіл може бути пояснено тим, що велика кількість працівників, серед яких переважно жінки, виїхали за кордон або переїхали в інші області країни.

Фахівцям було запропоновано оцінити деякі фактори роботи. Фактори оцінювались за 5-ти бальною шкалою, де 1 – зовсім не влаштовує, а 5 – все влаштовує (рис. 1). Відповідно до результатів анкетування найвищим балом

фахівці оцінили морально-психологічний клімат в колективі (59 %) та роботу керівника з персоналом (34 %). 21 % респондентів оцінили вищим балом тривалість робочого часу, умови праці оцінили 20 %, графік роботи – 15 %.

14 % фахівців максимальним балом оцінили повагу відвідувачів аптеки. Однак, необхідно зауважити, що поряд з цим цей фактор найбільша кількість респондентів (18 %) оцінили найнижчим балом. На сьогоднішній день такий розподіл результатів може бути пояснений тим, що в аптеку звертаються хворі люди, особливо чутливі, які часто нервують, бувають роздратовані або напружені, ще й враховуючи, що сьогодні всі вони піддаються постійному стресу. Тому в такому стані можуть зневажливо ставитись до фахівців.

10 % респондентів під час опитування максимальним балом оцінили мотивацію працівників. І найменша частка фармацевтичних працівників (7 %) оцінила розмір заробітної плати на 5 балів.

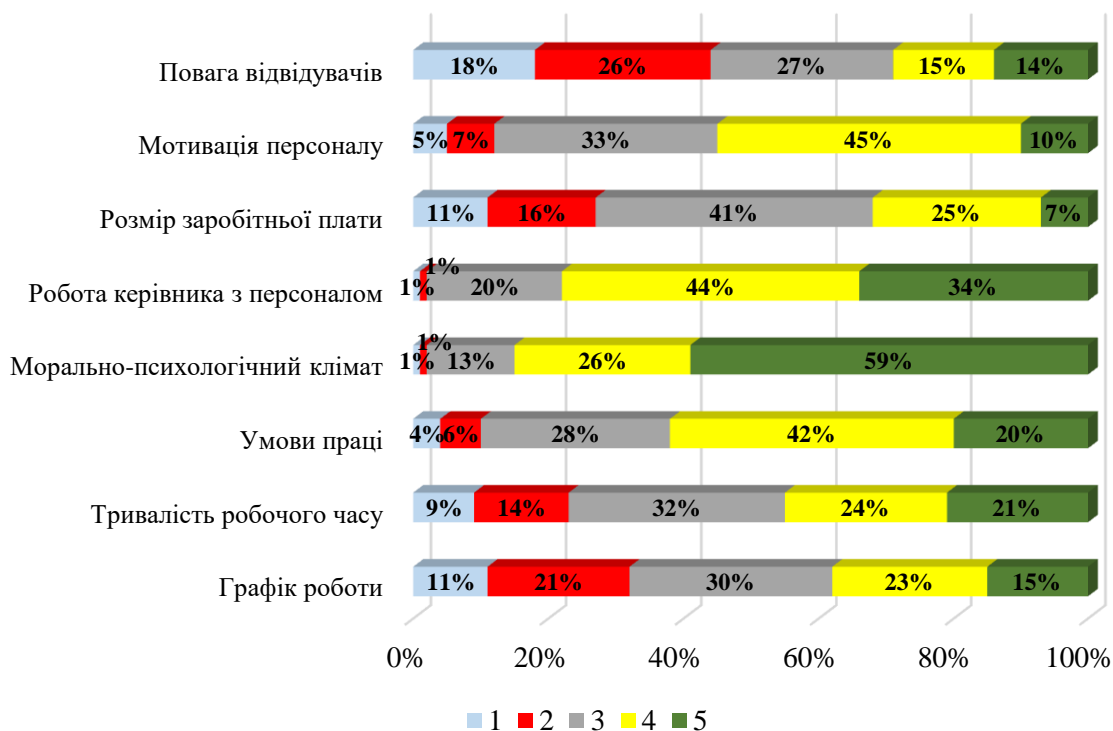

Рис. 1. Оцінка факторів роботи фармацевтичних працівників під час війни

98 % респондентів зазначили, що вони виконують завдання, які не пов'язані з їх професійною діяльністю. 42 % фахівців стверджують, що миють

підлогу в торговому залі, 31 % вказали, що витирають пил, 13 % респондентів згадали про прибирання в приміщеннях аптеки. 12 % опитаних зазначили, що прибирають за межами аптеки (7 % – чистять сніг, 5 % – прибирають територію навколо аптеки). І 2 % фахівців займаються дрібним ремонтом меблів. На фахівців покладено дуже багато функціональних обов'язків (відпуск лікарських засобів, проведення фармацевтичної опіки, консультація щодо вибору товару, ведення касової дисципліни, прийом товару, слідкування за правилами зберігання та терміном придатності лікарських засобів тощо), і така додаткова робота лише відволікає та дратує фахівців.

Фахівцями було оцінено, наскільки відповідає розмір оплати праці до їх робочого навантаження. Більше половини фахівців (55 %) стверджують, що розмір оплати лише частково відповідає їх навантаженню. 43 % респондентів зазначили, що таке співвідношення не відповідає, і лише 2 % вважають, що повністю відповідає. Згідно з отриманими результатами можна зробити висновок, що на фахівців покладено велика кількість обов'язків, вони виконують багато роботи, яка, інколи, і не пов'язана з професією фармацевта. Натомість робота фахівців недооцінюється керівництвом. Для збільшення рівня задоволеністю роботою, зменшення плинності кадрів, мотивації та підвищення лояльності персоналу керівництву необхідно завжди враховувати співвідношення між рівнем заробітної плати та кількістю і якістю результатів праці.

Робота фармацевтичних працівників завжди пов'язана зі стресом. Фізична втома, спілкування з відвідувачами аптеки, робота під постійним тиском – це фактори, які впливають на розвиток стресу у фахівців. Тому було досліджено наскільки часто респонденти відчувають стрес під час роботи в аптеці. Переважна більшість фахівців (48 %) часто відчувають стрес на робочому місці. 26 % респондентів стверджує, що дуже часто стикаються зі стресом. 12 % опитаних зазначили, що їм важко відповісти на дане питання, 11 % вказали, що не часто відчувають стрес. І лише 3 % фахівців зазначили, що не відчувають стрес під час роботи в аптеці. Отже можна зробити висновок, що 74 %

опитаних часто відчувають стрес, що може призвести до емоційного вигорання, зменшення задоволеності роботою і, навіть, до звільнення.

Тому нами було проаналізовано рівень задоволеності роботою респондентів в аптечному закладі (рис. 2).

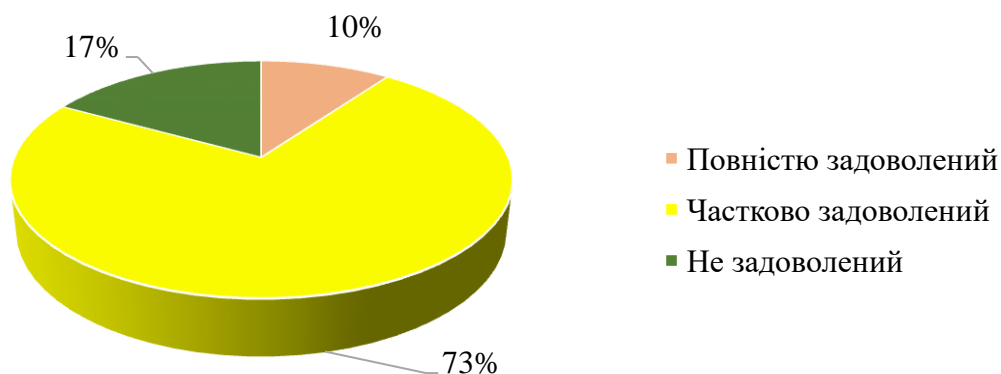

Рис. 2. Рівень задоволеності роботою в аптечному закладі

За результатами досліджень визначено, що переважна більшість фахівців (73 %) лише частково задоволена роботою в аптеці. 17 % респондентів стверджує, що роботою в аптеці вони взагалі не задоволені. І лише 10 % опитаних вказали, що роботою повністю задоволені.

На заключному етапі дослідження було встановлено, чи розглядають фахівці можливість зміни аптечної мережі або, навіть, професії. 63 % фахівців не міркували над зміною аптечної мережі, а 37 % респондентів розглядають можливість змінити мережу. Що стосується зміни професії, то в даному випадку велика кількість респондентів (31 %) міркувала над тим, щоб змінити професію. Такий розподіл може бути результатом незадоволеності роботою та низькою мотивацією працівників. На сьогоднішній день на ринку праці і так спостерігається дефіцит фармацевтичних працівників і зменшення кількості працюючих в аптеках може призвести до погіршення якості надання фармацевтичної опіки, проведення консультацій, а також ще знизить рівень задоволеності роботою фахівців через збільшення навантаження.

Таким чином, враховуючи рівень задоволеності своєю роботою аптечних працівників та ситуацією, що склалася на ринку праці в фармацевтичному

секторі, керівникам аптечних мереж та аптек з метою підвищення ефективності роботи та лояльності, зменшення плинності кадрів, необхідно змінювати ставлення до підлеглих, сприймаючи їх як висококваліфікованих спеціалістів, які мають фахову підготовку та впроваджувати заходи для підвищення задоволеності роботою.

Висновки. Проаналізовано рівень задоволеності роботою фармацевтичних працівників. За результатами анкетування можна зробити висновок, що у фахівців достатньо низький рівень задоволеності працею. Про це свідчать результати оцінки деяких аспектів дослідження та загальна оцінка задоволеності роботою в аптеці.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з можливістю впровадження в аптечних мережах розроблених нами рекомендацій щодо підвищення задоволеності роботою фармацевтів.

Перелік використаних джерел інформації

1. Вежновець Т. А. (2017). Дослідження задоволеності працею та синдром вигорання у медичних працівників. *ScienceRise: Medical Science*, (2), 36–40. <https://doi.org/10.15587/2519-4798.2017.94354>.
2. Гітіс Т. П., Гітіс В. Б., Діденко Д. П. (2018). Дослідження рівня задоволеності працею персоналу промислових підприємств України. *Економічний вісник Донбасу*, (2), 206–211.
3. Губа Н. О., Кондратенко В. С. (2017). Психологічні чинники рівня задоволеності працею персоналу страхових компаній. *Проблеми сучасної психології*, (2), 17–22.
4. Зарічкова М., Толочко В. (2023). Аспекти діяльності фармацевтів у сучасних умовах. *Modern science: processes of globalisation and transformation*, 19–21.
5. Сагайдак-Нікітюк Р. В., Гаркуша М. І. (2017). Дослідження задоволеності працею фармацевтичних працівників. *Фармацевтичний журнал*, (2), 12–20.
6. Ходаковська М. О. (2017). Задоволеність працею в сучасних умовах. 2017. Вилучено із <https://conf.ztu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/01/104-1.pdf>.

7. Щербакова І. М. (2015). Задоволеність професійною діяльністю як індикатор нейротизму суб'єктів праці. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, (1), 186–192.

8. Abdullahi A. K., Mosanya A. U., Bello N., Musa M. K. (2023). Evaluation of job satisfaction among pharmacists working in public health facilities. *Exploratory Research in Clinical and Social Pharmacy*, (13), 9.

References

1. Vezhnovets T. A. (2017). Doslidzhennia zadovolnosti pratseiu ta syndrom vyhorannia u medychnykh pratsivnykiv. *ScienceRise: Medical Science*, (2), 36–40. <https://doi.org/10.15587/2519-4798.2017.94354>.

2. Hitis T. P., Hitis V. B., Didenko D. P. (2018). Doslidzhennia rivnia zadovolnosti pratseiu personalu promyslovykh pidpriemstv Ukrainy. *Ekonomichni visnyk Donbasu*, (2), 206–211.

3. Huba N. O., Kondratenko V. S. (2017). Psykholohichni chynnyky rivnia zadovolnosti pratseiu personalu strakhovykh kompanii. *Problemy suchasnoi psykholohii*, (2), 17–22.

4. Zarichkova M., Tolochko V. (2023). Aspekty diialnosti farmatsevtiv u suchasnykh umovakh. *Modern science: processes of globalisation and transformation*, 19–21.

5. Sahaidak-Nikitiuk R. V., Harkusha M. I. (2017). Doslidzhennia zadovolnosti pratseiu farmatsevtichnykh pratsivnykiv. *Farmatsevtichni zhurnal*, (2), 12–20.

6. Khodakovska M. O. (2017). Zadovolenist pratseiu v suchasnykh umovakh. 2017. Vylucheno iz <https://conf.ztu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/01/104-1.pdf>.

7. Shcherbakova I. M. (2015). Zadovolenist profesiinoiu diialnistiu yak indykator neirotyzmu subiektiv pratsi. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, (1), 186–192.

8. Abdullahi A. K., Mosanya A. U., Bello N., Musa M. K. (2023). Evaluation of job satisfaction among pharmacists working in public health facilities. *Exploratory Research in Clinical and Social Pharmacy*, (13), 9.

T.V. Krutskikh, A.A. Chehrynets, N.G. Malinina, I.V. Bondarieva, E.G. Lapikova

In the work, an analysis of the work satisfaction of pharmaceutical workers in the city of Kharkiv during military operations was carried out. Some factors of specialists' work were evaluated and tasks performed by pharmacists that are not related to professional activities were determined. Job satisfaction of pharmacists is important for pharmacy chains, as this indicator is negatively related to staff turnover. Professionals with a low level of job satisfaction are likely to resign from their positions.

Key words: pharmacy, war, job satisfaction, stress, pharmacist